

Előfizetési díj:
Videkre postán vagy helyben házhoz
hordva:
Egy évre 12 frt.
Félévre 6 „
Negyedévre 3 „
Egy órára helyben 1 „
Videkre egy hónapra előfizetést nem fogadjunk el.

Egyes szám ára 5 kr.

Megjelenik minden nap, az ünnepeket követő napok kivételével.

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Szerkesztői szállás:

Belső-farkasutca 17. szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

Az értékes cikkek díjaztatnak.

Kéziratok nem adótnak vissza.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

Nyiltéri cikkeik

garmond sora után 25 kr. fizetendő.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

„KELET” politikai és közgazd. napilap

1873-dik évi folyamára.

A „KELET” előfizetési ára:

Egy évre	12 frt.
Félévre	6 „
Negyedévre	3 „
Egy órára	1 „
Egyes szám ára	5 kr.

A lap szétküldésénél előforduló zavar kikerülése tekintetéből vidékre 1 hónapra előfizetést nem fogadjunk el.

Az előfizetés pénzek, legcélszerűbben postai utalvánnyal, kiadó Stein János könyvkereskedésébe küldendők.

Nyolcz egyszerre beküldött előfizetés után tiszteletpéldánnyal szolgálok.

A „KELET” kiadóhivatala.

Tisztelet a munkának.

(L—t.) A mindent absorbeáló politikától kérünk e helyen egy kis tért, ha meg nem sérténők vele.

Azaz nem is épen egészen térünk el a politika fonalától, mert hisz ma már nem csak a diplomatiát és hadintézetet nevezzük politikának, sőt inkább mondhatnók, hogy a humanizmus oly rohamos hódításokat tesz, hogy ez egykor kizárólagos hatalmak mind jobban s jobban veszítik jelentőségüket az újabb ivásu de mind általánosabbá váló tényezőkkel: a szellemi és anyagi munka kérdéseivel szemben.

A civilizáció terjedése ezer áldása nyomán igen sok bajt és küzdelmet is fakaszt s épen a küzdelem állítja oly nagy mértékben előtérbe a munka kérdését korunkban.

Minél fejlettebb valamely állam, ma még elmondhatni, annál sokszorosabb a szövedék, mely a munka kérdésének megoldását a legnehezebb politikai problémák egyikévé teszi s a valódi állambölcs próba-kőve aligha nem még jó ideig épen itt sarkallik.

„KELET” TÁRCZÁJA.

Egy üstökös története.

(Flammarion könyvéből.)

(Vége.)

Épen Neptun előtt haladt el a két üstökös a nélkül, hogy észrevénék, a Halley-féle folytaták kozmopolitikus élettörténetüket.

„Az emberi csillagászok előtt, mondhatni, alig van titka világ rendszerüknek, — mondá ő. Tudod, hogy az űr pusztaságaiba nem oly mélyen sülyedtem el, mint te, mert már 1873-ban a föld körébe kellett visszatérnem, míg a te utad 1500 évet fog igénybe venni, mindazonáltal 600 millió mérföldnyire távozom el a földtől. Reánk nézve ez nem nagy jelentőségű, — mondá — de a szegény földi lények előtt ez roppant távolság.

Utamban néha az űr némely lakói által akadályozva vagyok s lassítani kell lépteimet míg azok körét átszáguldom. De a csillagász uraknak feletem éles szemök van, vagy hogy helyesebben fejezzem ki magam, csodálatos tehetséggel látszanak megállni lenni; Jupiter birodalmában történt mulatásom alkalmával látókörökön kívül estem s legnagyobb szerű távcsővel segélyével sem tudának felfedezni.

Nem gondolhattam-e ily körülmények között, hogy becsüléseket teljesen elveszttem. Ez azonban még sem volt így; Jupiter 518 és Saturnus 100 napig tartóztattak fel és képzeld mindezt kitalálták a csillagászok, sőt előre látták s egy hónapot sem hibázva, meghatározták.

De, ha ily fontosságra jutott ez ügy: áldásai sem hiányzanak. A munka értékének emelkedése a munkást is mind inkább s inkább emberré teszi s a cultura ily módu általánosítása szélesbíti legkiválóbban az emberi jogokkal bírók körét.

Az addig egyoldalulag felhalmozott erők a kasztok szerint összetörölött jogok arányos elosztása, nivellirozása azonban természetesen nem folyhat le nagyobb rázkodások, hullámvérések nélkül s láthattuk Anglia meg Németország szelidebb, legújabbán pedig a szerencsétlen Franciaország rémséges példáján, hogy az oktan politikai mily vulkanikus kitörésekké qualificalhatja a visszatartott erők, illetőleg jogok arányosulási törekvéseit.

És ne mondja senki, hogy ma már sehol a mivelt világon szó ne lenne a visszatartott jogoktól. Abstract véve talán nincs, mert hisz egyenlő politikai jogokkal élhet a legutolsó napszámos és a zászlós ur. Igaz, de a jogok foksorozatán nem a legutolsó helyet foglalja el a megélhetés joga.

Szent és sérthetetlen a tulajdon s jaj az államnak, melynek politikusai a megélhetés jogának az által kívánnak a vagyontalanok irányában elegettenni, hogy a vagyonnal bírók fölöslegét tűzik ki ezek zsákmányául. Páris füstölő romhalmazai mutatták, hogy mit tesz a kérdés ily megoldása.

Nem. A megélhetés jogának egyetlen lehetősége és egyetlen emberi megoldása nem a megélési anyagnak, hanem a megélés lehetőségének nyújtása. Föltárni, könnyen hozzáférhetővé tenni minden módot, hogy mindenki munkálkodhassék; új és új forrásokat nyitni, melyek kiaknázása munkaerőt igényel; egy kis támogatásban részesíteni, különösen a társadalom részéről, azt, ki a munkát csak most kezdve még, — vagy becsületben végezve már gyöngé, — szóval elejét venni a szegénységnek, nem pedig, midőn már rettenetességeivel egyetemben beköszönt, palliatív szerekkel — de a melyek soha sem orvos-szerek — odábboznii: ez a megélhetés jogának kielégítése, a munka kérdés okszerű megoldása által.

Magyarország abban az egy tekintetben szerencsésnek vallhatja magát, hogy legalább erre nézve még nem kell a maga kárán tanulnia. Iparviszonyaink fejletlen volta folytán még elő sem állhatott itt a munkakérdés egész valójában és nehézségeiben. De ha nem még, előállhat majd s elő is fog állani minden bi-

Azon rendkívüli szerencsében részesültem, hogy már 15 évvel előre lón megjelenésem hírül adva — szép farkam által, mely különben, nincs miért tagadjam, nem is volt sajátom. Láthatad nem rég a hamist, ki egyik udvartól a másikhoz megy a nélkül, hogy ugyanazon helyre másodszor visszatérne s kinek különösképpen példabeszéddé vált; nem kerülhet el figyelmedet, hogy ő hat farkkal ékeskedik s farkam volt 1744-ben s a földi naptár szerint a XVIII. század legszebb üstököse. Midőn estenden megjelent, az emberek másodszor vélték letűnni a napot, oly fénylő volt sugárkoronája.

Igy beszélt a fiatal a figyelmesen hallgató öreghez.

Nemsokára azonban a Halley-féle üstökös pályájának egyenes vonalától görbe irányban tért el, hogy nap távlati útjának végére érjen, míg a másik felső csillagzat 1811-től nyugodtan haladt egyenes útján, mert az ur 3343 esztendejében fog a naprendszerből eltávozni s ahoz egyenletes lassúsággal megint közeledni. Ki tudná a halandók közül, hogy ezen csillagközi űrben nem talál-e oly világokra, melyek előttünk ismeretlenek, oly régi világokra, melyeknek napja kialudt s melyek a végtelen űrben cosmologiai romjaikat s kihalt szerves lények temetőjét ringatják hallgatag keblökben?

Ha a Halley-féle üstökös, melyet 1835-ben láttunk utoljára, 1911-ben újra visszajő, csak 75 évi csekélységgel fog minket idősebbeknek találni. Ha azonban tisztos 1811-ki társa 4876-ban ismét ellátogat, kit és mit fog helyünkön találni?

„Mondd meg az embereknek, — mondá a fiatalabb elvállasakor — hogy neme, mely neki oly aggnak tűnik föl, most csak első gyermekévé éli. Most szénvedi első fájdalmait és harcait, de reméljen! Mielőtt máttól számítva százezer év elmúlt, nék fogadok, hogy az emberiség észére térve lel-

zonnal, ha tanulságunkra nem használjuk az ipar- és kereskedelem tekintetében oly megszire előhaladt államok konkrét eseteit, csak hogy mi meg kezdetleges kicsinységünkben állhatjuk utját azoknak a nagyra nőhető tényezőknél, melyeket másutt csak most, nagyra növekedésük után ismertek föl s most már csak sokkal nagyobb áldozatok árán háríthatnak el.

A principiis obsta, ha valahol, itt ugyan csak igaz s épen e pont az, melynek megoldása nem az államra, vagy legalább nem a jogállamra, hanem a társadalmi államra, a társadalomra nehezedik.

S e tekintetben büszkén mutathatunk épen városunkra, melynek kebelében nem egy esetben fogott kezét a társadalom az iparral, hogy ennek segélyt nyújtson. Ott van az iparos olvasóegylet, ott az iparosok kisegítő pénztárgylete s legújabbán a szorgos pénzügytűzés, néhány iparosnak a világkiállításra leendő felküldése érdekében.

Most előttünk áll ismét egy alkalom ily irányban való hatásra s nekünk íróknak nem lehet rossz néven venni, ha kiválóbb érdekek épen azon munkások, iránt viseltetünk, kiknek munkája nélkül a mi szellemi munkánk napvilágot nem is láthatna. Értjük a nyomdászatot.

Az alább következő felhívás élénk s ahoz való színekkel festi a nyomdászok állapotát, munkakörét. S mi e társainkat, a szellemi munka terén, a legőszintébb rokonszenvvel és érdekekkel fogadjuk és kísérjük s hisszük, amaz általános társadalom-politikai szempont, melyet a fentebbiekben érintünk, a sajtó termékeinek élvezőire is átplantálja e rokonszenvet és érdeklődést, mely bennünket ez ügyben áthat.

A többi maga a felhívás mondja el. Szabadjon hinnünk, hogy nem lesz az kiáltó szó a pusztában!

Felhívás a sajtó barátaihoz,

helybeli munkaképtelenné vált nyomdászokat segélyező tőke alapítása érdekében.

Alóltartak, mint munkatársaink sorsát szívükön hordozó tagjai a helybeli nyomdának, s mint több oldalról megszólítottak, — felhiva érezzük magunkat a sajtó melegkeblű barátaihoz egy pár őszinte szót intézni, helybeli munkaképtelenné vált nyomdászokat segélyező tőke alapítása ügyében.

Ugy gondoljuk, hogy felesleges jelen nyomdai viszonyainkat, annak tényezői állapotát ismerő egyé-

kiismereti szabadságra vergődik s a katonaságot és a testvérharczokat eltörli.

Ezek voltak utolsó gondolatai és szavai a magas utazónak, ki a menyboltozatról földtekén és lakói történelmét szemmel tartja. Mi pedig megtanulhatjuk mindebből, hogy a végtelen mindenségben voltaképp csekélység vagyunk, de ha értelmünket engedjük uralomra jutni, mégis oly értékre vergődhetünk, mely minket a nyers anyagtól megkülönböztet. Legyünk szellemi lények — ennek kell, mint az üstökös mondá, hogy jövő törekvéseinknek célja legyen.

Bartók Gyula.

A vasálarczos.

A francia történet legendái között alig találunk egyet, mely aany regényességgel lenne összekötve, mint a vasálarczosé, mely legújabb időben annyit emlegettetett. Egy fogoly, ki az emberekkel való érintkezéstől végtelen kizárva fogva tartatik s kinek, hogy meg ne ösmerjék arczvonásait, feje egy szelepekkel ellátott vasálarcz alá van rejtve, kinek nevét a legnagyobb titok fedi, mily gyönyörű anyag mindez; szép feltévések és eszményképekre!

Mindkettőben nem is volt hiány. Mindenekelőtt a szerencsétlen nevét akarták megállapítani.

Némelyek azt állították, hogy a vasálarczos Anna királyné XIII. Lajos nejeinek törvénytelen ágyból származott fia lett volna, kit, hogy az anyáról a szégyent elhárítsák az emberek szemei elől elrejtettek.

Mások megint Monmout herczégnek tartották, ki II. Jakab ellen felázadt s kiért — mint mondták, egy barátja — magát lefejeztette, míg a herczeg

nek előtt hosszasan festeni, mindazon körülményeket, melyek közt a nyomdánkban működő egyének élnek, — melyeknek valódi oka természetesen a még mindig a kezdetlegesség Scylla és Carybdisi közt vajdó kultur viszonyainkban keresendő. De másfelel nem amaz általános európai munkás mozgalom mániája, mely a jog és igazságának a tulzások és végletek igaztalan s gyakran kiméltlen fegyvereivel akar diadalt szerezni, — nem, nem e divátos viselkedés nyugtalansága szól belőlünk, midőn a munkaképtelenné vált vagy válható társaink érdekében felszólalunk; hanem azon emberbaráti szeretet, mely kenyeret kér az éhezőknek, mely letörli az özvegyek és árvák könyeit, s mely a koldusbot helyett — az elismerés, améltánylat által a hű munkáshoz méltó jutalmat, avagy kenyeret akar látni vagy biztosítani élete fogytáig felebarátainak.

Ha elgondoljuk mindazon kedvezőtlen körülményeket, melyek között a nyomdánkban működő egyének küzdenek a mindennapi kenyérért, azon nehéz s a testi szervezetre oly bémítóló ható egészségtelen munkákat, 50—60 egyének a folytonos együttlét s a festékek miatt nem a legtisztább levegőben való görnyedéseit, a betűszedéstől s annak összeállításától a gépen való kinyomásig, akkor itt teljesen igazat kell adnunk a szeretet mestere azon szavainak, hogy bizony „a betű megöl.” Igen, a betű megöl a szó valódi s nagyon fájón érezhető értelmében. Talán egy foglalkozás sem tehet annyira s oly hamar magával jöthetetlenlenné, mint a betűvel való foglalkozás, a nyomdai munkát. A munkaképtelenség talán egy munkakörben sem válik oly szomorú valósággá — mint itt.

És hogy milyen a sorsa az oly korán munkaképtelenné vált nyomdásznak, — kivált ha még családdal is bír — oh ne is kérdezzétek; ha nem is mindig koldusbot, de bizony sokszor és soknál alig-alig különbözik attól!

Hogy tehát ez állapoton némileg könnyebbítve legyen, s a munkaképtelenné vált vagy válható és épen semmi nyugdíjban nem részesülő nyomdászaink élete hátralévő napjait a terhes munka után elhordozhatóvá tehessük: emelünk szót a szeretet, a méltányosság s a könyörület nevében, s egész őszinte bizalommal fordulunk a sajtó melegkeblű barátaihoz, hogy segélyük által némileg megédesítsék a munkaképtelenné vált vagy válható nyomdászaink kenyerét. Hisz ha némi lelki táplálékot nyújtottak helyi lapjaink e város olvasó közönségének, ebben nekik is nem csekély részük van.

Célunk: egy oly tőkét alapítani, melynek kamatai munkaképtelenné vált vagy válható nyomdászainknak némi segélyt nyújtsanak életük tovább folytatására.

Franciaországba menekült, hol azonban elárulva letartóztatott és éltőhossziglan fogva tartatott.

Sokáig fentartotta magát azon vélemény is, mintha a vasálarczos XIV. Lajos ikertestvére lett volna, kit, hogy a trónörökösödési jogot kétséssé tegye, börtönbe vetettek, hol XIV. Lajossal való nagy hasonlatossága miatt, egy vasálarcz viselésére kényszerítettek, melyet életében csak is 5-ször vettek volna le huzamosb ideig. Később ezen nézetet is háttérbe szorította egy más állítás, mely magát a legújabb ideig fentartotta.

Eszerint ama szerencsétlenség nem volt más mint egy Mallioli nevezetű olasz, ki mint ügynök gazdája — a mantuai herczeg — és Franciaország iránt elkövetett árulását bűnhődött volna oly borzasztóan.

A legújabb időben egy Jung nevezetű francia törzstiszt egy új névvel és magyarázattal lépett fel a francia sajtóban. Adatai több évi szorgalmas kutatásokon alapszanak, melyeket a hadügy-miniszterium levéltáiraiban gyűjtött, miután több mint 4000 darab acták figyelmeseen megvizsgált. Kutatásainak eredménye azon meggyőződés lón, hogy az álarczos egyik sem az említettek közül, hanem egy egész más veszedelmes gonosztevő volt.

Ki ne tudná Franciaország történetéből, hogy a méregkeverés XIV. Lajos alatt mily nagyban virágzott s mily féktelen őrte garázdálkodásait. A titokteljes halálesetek egyike a másikat érte, a nélkül, hogy az ugy is gyenge rendőrség nyomukra akadt volna, míg végre a véletlen St. Croix hires méregkeverő hirtelen halála által, kinek főzésében üvegálarcza leest s a halált okozó mérges, kigőzölögések ellen véde többé nem lévén, halva összerogyott; a keresett nyomra akadtak. De ekkor már a társadalom minden rétegeiben átszivárgott volt a kiirthatatlanoknak látszó méregkeverés

E tőke megalapítására már eddigelé, köztünk nyomdászok között is megindult a gyűjtés; minden hét végén, erőnk, tehetségünkhez mérten minden tag járul filléreivel egy központi pénztárba. De az egyenként összehordott fővényszemeket vajmi ritkán, és ha igen — csak esoda által épülhet biztos alappal bíró épület. Épen ezért vagyunk bátrak a segélygyűjtésre szélesebb kört és erősebb tényezőket is keresni fel, ezért kérünk nemcsak özlünk elérésére segélyezésre minden melegkeblű emberbarátot, hogy tőlünk minél szilárdabb és biztosabb alapa épüljen.

A bárhonnán jövő szives adakozásokat helyi lapjaink tekintetes szerkesztősegeihez kérjük juttatni.

A kegyes adományokról helybeli lapjaink utján nyilvánosan fogunk számolni.

A tisztelt olvasó közönségnek
Kolozsvárt, február 23-án 1873.

alázatos szolgáló:
Burekhárdt Ágoston,
id. elnök.

Vogel Károly, **Maknics Albert,**
id. pénztárnok. id. jegyző.

I-só jegyzéke

a kolozsvári nyomdász munkaképteleneket segélyező-egylet alaptőke gyarapítására tett adományoknak.

Stein János 100 forint, Szász Béla 10 forint. Szász Domokos 10 frt. Szász Gerő 10 frt. Csapó Sándor 10 frt. Szász Gyula 5 frt. Adtam 5 frt. Kerekes Márton 5 frt. Jakab Elek 3 frt. Békésy Károly 5 frt. dr. Grojcs Guszláv 2 frt. Voith Gergely 2 frt. Korbuly Gergely 2 frt. Kalmár Dezső 2 frt. Egy valaki 2 frt. Popini Nándor 2 frt. Kővári László 2 frt. Huflesz Károly 2 frt. Kárvázy Gyula 2 frt. Balló Sándor 1 frt. 50 kr. Köleséri János 2 frt. dr. Szilasi Gergely 1 frt. Biró András márcz. — jun. havankint 1 frt. Hanez György 1 frt. Fischer Antal 1 frt. Simén Domokos 1 frt. ifj. Nagel Ottó 1 frt. Silberberg Henrik 1 frt. Nagy Mór 1 frt. Összesen 195 frt. 50 kr.

Fogadják a nemes-szívi adakozók a jótékony-cél érdekében tanúsított nagylelkű adományaiért a legszivesebb köszönetet

Burekhárdt Ágoston
id. elnök.

Országgyűlés. B.-Pest, mart. 7.

A képv. ház mai ülése élénk érdekliséget ébresztett. A karzatokat nagy közönség foglalta el; különösen sok honvédiszt. Ott láttuk József főherczeg egy hadsegédét is, ki a vita minden mozzanatáról azonnal tudósítja a honvéd-parancsnokot.

A szónokokat nagy figyelemmel hallgatták. Hollán beszédének több pontját helyesléssel fogadta a baloldali is; s Tisza Kálmán beszédének számos sikerült fordulata tetszéssel találkozott a Deák-párt részéről is.

Ki kell emelnünk azt a lovagias modort, melylyel az Ürményt czafoló szónokok róla megemlékeztek. Csernatonyi úgy, mint Tisza csak tévedésnek neveztek el tervét; a jobboldali szónokok részéről ilyesmi magától értetődik.

Csernatonyi beszédének egy pontja, rejtelmessége miatt vonta magára a közfigyelmet. Arról szólt, hogy mintegy december hó óta bizonyos agitáció tapasztalható a honvédség ellen. Egy magas állást a honvédségben oly egyéniséggel töltötték be, kit nem a legjobb hír előzött meg.

A szerkesztősegek névtelen levelekkel halmozatnak el, melyekben a honvédségi institutio egyes részletei megtámadnak. Nem lehet csodálkálni —

Papok, előkelő nemések és nők (különösen a zárdákban üzetett nagymérvű és egy francia történet az állítja, hogy onnan tarjadt volna a nép rétegei közé) foglalkoztak e lélekzáró mesteriséggel. Többek közt egy „örököségi port“ is árultak titokban, melynek oly erőt tulajdonítottak, hogy az, a ki ezt bírta, nagyon könnyen jutott volna rokoni birtokába. Ilyes humbogók napirenden voltak. Politikai, mint személyes érdekekből mérgezték egymást, annyival inkább, minthogy ez a legegyszerűbb mód volt, valakit lábalól eltérni; sőt maga a királyi családból is sokan estek ezen manának áldozatul.

A rendőrség fáradozásainak sikerült végre egy nagyszerű összeesküvés nyomára akadni, mely a királyi élet ellen volt tervezve. Ezen összeesküvésben több nem francia is részes volt, többek közt egy lotharingi nagy nemes is, ki a francia lovasságnál huzamos ideig, mint ezredes szolgált. A katonaságot odahagyva társaival mint kalandor rémitette a vidéket, a nélkül, hogy a rendőrség nyomára akadt volna. Egyéből nem álmódott, mint az ökljog viszálylásáról s a lovagok fénykoráról. Hogy ezen nemes az összeesküvés előtt jóval már gonoszterv volt, kitűnik gyakori névváltoztatásaiból is. Majd Kif-fenbach lovagnak, majd Ollendorf Lajosnak, vagy Lefroix báró vagy Harinvises lovagnak adta ki magát, holott valódi neve Mare hiel volt, 1673. március havában Perronneban elfogották s a „Bus-till“ 2-ba záratták, hol 1703-ban meghalt, minekutána Pignerolban Exiles és Margueriten (Franciaország legerősebb fogházai) sokáig bűnhődött. Jung a vásárlásokra hasonlítottára többféle bizonyítékokat hoz fel, különösen azt, hogy az elítélt 22 rak között a vásárlásoknak okvetetlen neki kellett, lennie és senkimás nem lehetett a szerencsétlen, mint Marchiel.

ugymond — hogy a dolgok, habár alaptalannul, sok mündeltele kombinációra nyújtanak támaszt.

A tárgyalás már be volt fejezve, az elnök már szavazásra akarta kifizetni a kérdést, midőn b. Sennyey az elnöki emelvényhez lépett és szólásra jelentkezett.

A mint a jegyző az ő nevét, hangoztatá, a házban bizonyos megdöbbenés volt tapasztalható. Senki sem várta, hogy Sennyey szólani fog. Elcsodálkozva hallgatták és némán. Egy „helyeslés“, egy „halljuk“ sem szakította félbe szavait.

Sennyey érezni látta a helyzet súlyát. Nagy hévvel és ékesen szólt; de alig érte el czélját, azt t. i. hogy elszalassa, a mit „félreértésnek“ nevezett. Midőn szavait végezé, a szokottnál is halványabb volt.

Az első képviselők, kik vele a beszéd után kezét szorítottak, így szóltak hozzá: „önfeláldozó barát vagy!“

A szavazás Várady Gábor által a 48 iki honvédek nyugdíjazása tárgyában beadott határozati javaslat felett simán ment végbe. Az ellenzék nem sürgetett névszerinti szavazást s megjegyzendő, hogy ez ügyben a szélsőbaloldaltól senki sem szólt. A javaslat elvetetett.

A vádák és czáfolatok ellenében vette Ürményt védelme alá b. Sennyey. Ugy tüntet fel Ürményi fejtegetéseit, mint a saját nézetével megegyezőket. Azt állítja, hogy a kik Ürményt ma vádolták, azok félreérték; és bizonyos elfogultságról szólt, mely e kérdés: a honvédek kérdése körül az egész nemzetben uralkodik.

A „félreértést“ b. Sennyey két pontban találja. Először tagadja, mintha Ürményi a honvédséget, mint önálló intézményt meg akarná szüntetni; s másodszor azt állítja, hogy ő a takarékoság szempontját nemcsak a honvédség, hanem a közös hadseregben is akarja alkalmazni, mert azonban csak a honvédségről szólhatnak, mert csak az van napirenden.

A mai ülésen a ház bevezetvén az általánosítást, a részletes tárgyalásba ereszkedett s a következő tételre szavazta meg:

Honvédelmi intézetekre 119,320 frt.

Ujonevezési költségekre előirányoztatott 20,000 A honvédpáncsnokság szükségletére 43,546 frt. A kerületi parancsnokságok szükségletére 257,871 frt. A csapatokra 6,015,473 frt.

Országgyűlés. B.-Pest, mart. 8. A képviselőház mai ülésében még viszhangzottak a tegnapi események. A képviselők között szó volt arról: hogy megszavaztassanak a lovasszázadok, melyeket a pénzügyi bizottság törölt s e tekintetben indítvány is készült és pedig úgy a jobb-, mint a baloldaltól. Hogy ez indítványt meg nem szavazták, ezt Kerkapoly megnyugtató felszólalása és Szende minister azon biztosítása okozta, hogy a lovasszázadokat felveszi a jövő évi költségvetésbe.

Kerkapoly beszédében kiterjeszkedett a Ürményi által támasztott incidensre is; hangsúlyozta a törvény álláspontját és élesen szólt azaz irányzat ellen, mely a közös hadseregben idegen institutio látt. A beszéd számos pontját a ház helyesléssel fogadta.

A honvédelmi vita ezután gyorsan lefolyt és megkezdődött a pénzügyi ministerium költségvetésének discussiója és pedig minden általános vita nélkül. A részletekben a ház már annyira előrehaladt, hogy a vita befejezése közelebbre várható.

A mai ülés kezdetén is egy érdekesebb dolog történt. Szluha Benedek képviselő ügye intéztetett el. Szluha ugyanis a választás alkalmával beszédet tartott, melyben a köztársasági izgatást s a közensend megzavarását látta s a tvszék engedélyt kért a házról tvszéki eljárásra.

A mentelmi bizottság az engedélyt megadni javaslt; ez ellen szóltak: a jobboldaltól Somssich, a baloldaltól Simonyi Lajos és Simoncsics Béla. A ház többsége a képviselő kiadatása ellen szavazott.

Gróf Szapáry Gyuláról az új belügyminiszterről, következő életrajzi adatokat hozza a „P. N.“: Gróf Szapáry 1832-ben született, tehát jelenleg legszebb korában van. Családja régi nevéhez méltó gondos neveltetésben részesült. A függetlenségi harcban még ifjúsága miatt nem vehetett részt, de azért folyton meglehetősen csüggett hazája sorsán, és az ennek megjavításán titokban munkálkodó hazafiak törekvéseiben élénk részt vett és azon csekély számú bátrak között, kik az 1850. évi emlékiratot aláírták, az ő nevével is találkozunk.

1853-ban átvevén szülői egyik birtokát önálló kezelé alá nemokára a vidék életére is kezdett némi befolyást gyakorolni. A politika az akkori időkben természetesen egészen le volt szorítva a közélet teréről, de azért menhelyet talált a gazdasági egyesületekben, s ezekben nyilvánult, bár a legnagyobb óvatossággal, a vidék közhangulata.

A legelső gazdasági egyesületek egyikét, a külső-szolnokmegyeit, gróf Szapáry Gyula alakította 1856-ban és annak elnöke volt 1867-ig. Beállván az 1860-iki fordulat, mint megyéjének legbenyomósabb férfa a szolnoki kerület képviselőjévé és ugyanakkor Heves- és Külsőszolnok megyék első alispánjává választott; de a provisorium alatt ő is teljesen visszavonult és megint gazdasággal foglalkozott. 1864-ben megházasodott, nőül vevén Festetics Károlina grófnőt. 1865-ben ismét a szolnoki kerület képviselőjévé választott, és tagja lett ama hatvanhatos bizottságnak, mely az ugynevezett kiegyezés alapfelveit megállapította, s a kiegyezés létrejötté után az első delegatioába ő is beválasztott.

1867-ben Hevesmegye főispáni helytartójává, majd 1869-ben központi egyetemi könyvtár-főfőnökévé

sége híres határozatát hozta, az állami tekintély helyreállítására ő küldetett ki, mint királyi biztos. E küldetése megszüntével főispáni helytartói állásáról is lemondván, mint miniszteri tanácsos a belügy-ministeriumba lépett a következő évben pedig a közlekedési ministeriumhoz államtitkárrá nevezetett ki, mely állásáról azonban Tisza Lajosnak közlekedési miniszterré kinevezetésekor, lemondott. — 1870-ben a galgóczi kerület képviselőjévé választatván meg, a mult országgyűlés végén előadója volt a tudvalevőleg végig nem tárgyalt választási törvényjavaslatnak. A mult évi képviselőválasztások alkalmával két kerületben választott meg az alsóbáza, a galgóciban, melyet az előbbi országgyűlésen is képviselt, és Hevesmegye tiszta-abádi kerületében; ő ez utóbbinak megbízó levelét fogadta el. A mostani országgyűlésen is már többször nyílt alkalma képességét és ismereteit érvényesíteni; mint a vasuti bizottság tagja, annak jegyzőjévé választott; mint a delegatio hadügyi bizottságának tagja pedig, azon albizottságba küldetett ki, mely a hadsereg felszerelésének és élemezésének állását és költségeit vizsgálta át. Végre legutóbb, mint a központi bizottság előadója, a fővárosok rendezéséről szóló törvényjavaslatot védelmezte a házban.

Tóth Vilmos belügyminiszter ur visszalépését a következő körlevéllel tudatta a törvényhatóságokkal:

Midőn két évvel ezelőtt a belügyi tárczát átvettem, nem volt előttem ismeretlen azon fontos feladat, melyet Magyarországon a belügyminisiternek megoldania, s azon nehézségek, melyekkel megküzdnie kell.

Minde mellett az ő Felsége részéről személyem iránt nyilvánult legmagasb bízalom folytán, s áthatva a házban iránt tartozó kötelesség érzetétől a belügyministerium vezetését csekély erővel bár, de sok jóakarattal elvállaltam.

Azon két évi időszak alatt, melyben a politikai igazgatás élén állottam, a belügyminister és a törvényhatóságok közti érintkezés lényeges, elvleges ügyekben szokottnál gyakoribb, a szokottnál sokkal élénkebb volt.

Ez volt korszaka a törvényhatósági rendezés keresztültelének, a fővárosi törvényhatóság és községek rendezése törvény megalkotásának és ez utóbbi törvény legnagyobb részben való foganatosításának.

Visszapillantva a lefolyt eseményekre — két mozzanatot nem kerülhet ki figyelmenket.

Egyik az, hogy a törvényhatósági szervezése minden erősebb megérzkedés minden fenakadás nélkül hozott létre, mely örömdates eredmény a törvényhatóságok szervezési életképessége és a tényező községek hazaifas buzgalmaól tesz tanúságot.

A másik pedig abból áll, hogy az új törvényhatóságok közt és köztém élesebb ellentétnek nem merültek föl, — mire mindenkor megnyugtató önértékel fogok visszagondolni, annál is inkább, mert ezt legalább részben azon meggyőződésből eredt kegyeletnek tulajdonítom, melylyel a municipális önkormányzat iránt viseltetem, s melyet erőmhöz képest más téren is előmozdítani, kifejleszteni és megszilárdítani igyekeztem.

Az említettek felül sok fontos ügy sürgős elintézése, sok nehéz kérdés elődázhatlan megoldása vette igénybe tetterőmet, mely végre a folytonos munka, a hosszabb idő óta reám nehezült, és az utóbbi időben súlyosabb vált betegség folytán megört.

Ez okból kötelességemnek ismertem, ő Felségét megkérni, hogy engemet belügyministeri állásomtól felmenteni méltóztatassék.

ő Felsége f. évi martius hó 5-én kelt legfelsőbb elhatározásával lemondásomat legkegyelmesebben elfogadni méltóztatván, midőn ekként a hivataloskodás teréről visszalépek, kedves kötelességemnek tartom, a törvényhatóság közönségének azon hazafias készségeért, melylyel nehéz feladatom teljesítésében közreműködni szives volt, őszinte köszönetemet nyilvánítani, — s valamint a törvényhatóságokali hivatalos érintkezés ministeri működésem legszebb emlékei közé fog tartozni, úgy viszont arra kérem a törvényhatóság közönségét, hogy személyemet is becses emlékeiben megtartani sziveskedjék.

Budapesten, 1873, martius hó 6-án.

Tóth Vilmos, s. k.

Román lapszele.

A Királyföld rendezésére vonatkozólag a „Federatione Latina“ 14-ik számában írják: A Királyföld rendezéséről szóló törvényjavaslat a ministertanácsban elfogadtatván, nem sokára határozat hozatal végett a törvényhozó testület elé fog terjesztetni. Az idő, midőn ez meg történend, még tudva nincs, de nem szükséges dolog, hogy miután szemünk előtt áll, addig is vitatkozás tárgyává tétessék. Nem ezáltal a javaslat részleteit tárgyalni, csakis azt akarja kitüntetni, hogy mily atyailag jár el ezen kormány, a midőn 270,000 román és 50,000 más nemzetiségű lakóját a királyföldnek a 150,000 szász kedvéért ezek hatalmába adja.

ő éve annak, a midő a kormány az erdélyi Királyföld szervezése kérdésével kellett hogy foglalkozzék: vártuk, hogy a kérdést tanulmányozván, annak megoldása kedvező lesz, s ki fogja elégteleni azokat, a kik rá oly keservesen várakoztak; most azonban, a midőn az eredmény előttünk van, föld-

lomma! kell kinyilvánítanunk, hogy ezen mű is méltó azon kormányhoz, a melylyel jelenleg meg vagyunk áldva.

Nem lehetséges az, hogy 2,050,000 erdélyi lakósnak nyílt és határozottan megállapított közvéleménye, a melyet többször és ismételten kinyilvánított egy életkérdésben, a kormány felébe ép úgy ne jutott volna, a mint oda kellett hogy jusson a szászoknak hazafiatlan és önző tendenciájuk is; s mégis jelenben egy előterjesztést készített, a mely a legjogosabb s méltányosabb kívánalmakat semmibe veszi s lábbal tiporja azon nemzetiségeket, a melyeknek nincsen egyéb bűnök mint az, hogy nem tartoznak a szeretetti s kiválasztott szász nemzethez. A kormány elég erősnek érezte magát arra, hogy az erdélyi nagyfejedelemséget megdöntse, az 1868 1/2-ik évi országgyűlésen hozott s szentesített törvényeket eltörölje, s hogy a „Román nemzet“ politikai nemzeti létét Erdélyben megsemmisítse, de hogy a szász nemzettel szemben fellépjen erre nem érezte magát eléggé erősnek.

A királyföldi románok azonban bíznak a törvényhozó testület jogos érzületében s remélik, hogy ez méltó akar és fog lenni magasztos hivatásához s tisztelven az egyenlőséget, nem fogja követni a kormányt sem az engedékenységekben, sem a rossz irányban.

A magyar képviselők remélik, hogy valóságban magyarazói lesznek a közvéleménynek, a mely e tárgyban a hírlapjaikban található, a mi pedig a nemzetiségi s különösen a román képviselőket illeti, tudjuk, hogy nem fognak késmi, hogy első sorban megfelelően kötelességek és hivatásoknak.

Ugyancsak a „Federatione Latina“ „Vajjon félünk-e a magyarizálás veszélyeitől“ czim alatt megjelent vezércikkre, a magyar s erdélyhoni köznevelési állapottal s a cultus miniszter beszédjével foglalkozó cikkében, bizonyítgatja, hogy addig a míg a magyarhoni műveltség állapotok ily alantok fokon állanak s a művelődés előmozdítása végett Magyarországon is a külföld férfaira szorul, a félelemnek nincs helye. Közli ezután Trefortnak e tárgyra vonatkozó tervét s végül írja: Midezen sok jó és szép tervek után Trefort azt mondja, hogy ne csak mind tervezünk, hanem tegyünk is valamit, miután a Roma tanácskozása közben Szaguntum elveszett. Azonban a míg mint br. Sennyey mondá ázsiai állapotban vagyunk, a míg a törvénykezés rossz és szövevényes, a közigazgatás pedig a teremtés ideje előtti állapotban van, a míg a kormány politikáját az egyébként az ország többségét képező nemzetiségek ellen van irányozva, a míg a pénzügyi viszonyok nem pluszt, hanem minuszt mutatnak s a deficit egyre növekedik, a míg a vasutak rosszak, s csakis a főnemesség és speculánsok érdekeiből épültek, a míg a műveltség, a századunk ezen első nagy baltalma a leggyengébb s a mi kevés van is idegen, — addig azon egy minden áron keresztül vitt czéltól: a magyarizálástól félni nem lehet, s csak sisiphusi munkát csinálnak, a melynek vége a legszomorítóbban áthet ki.

Nem a magyar cultura, hanem az otinából behozott magyar barbarizmus az, a melyet a nemzetiségek figyelmébe ajánlunk. Egyetlen atyai örökségünk, a melyet nekünk meghagytak: e nyelv s a nemzetiség. Miután más nincsen, őrizzük ezt minden erővel, minden egykezetel, mert ez által fogjuk mi mentől hamarabb elérni, hogy politikai joggal fogunk bírni az államban.

A román lapok nagy hűhóval veszik át a „Confederatione Latina“ czimű lap azon cikkeit a melyben írja, hogy a románok a latinság lengyeljei, a kik szétdarabolva vannak a török, orosz és német-magyar kegyuralom alatt, azonban úgy a mint a nyugati Itália lerázta az ideg urakat nyakáról, hogy egyesülhessen, rázzák le a keleti Italia románjai a jármat, hogy egy nagy keleti latin birodalmat alapíthassanak. A magyar nemzetről így ír: „Ezen nemzet valóban egy nagyon erős német, azonban ha ellent akar állani a román egységnek, elfog separtni a latin nemzetek sokasága által.

A földadó szabályozásáról

szóló törvényjavaslat.
(Folytatás.)

II. fejezet. A tiszta jövedelem ki-mozosása.

De ha a tiszta jövedelemre befolyással bíró viszonyok egy becselőjárás területén belül annyira különbözök, hogy az egész becselőjárásra ugyanazon egy tiszta jövedelmi fokozat czélserűen nem alkalmazható, a becselőjárás több osztályozásai vidékre osztandó fel, melyek mindenikében külön osztályozás alapján külön tiszta jövedelmi fokozat készitendő.

14. §. Az osztályok jelzése végett mivelés ága ént az osztály jellegét leginkább kitüntető mintatérlek jelölgetnek ki oly számban, hogy minden község határában az ott előforduló osztályok legalább egy-egy mintatér által legyenek képviselve.

15. §. A tiszta jövedelem a termés, a terményár és a gazdálkodási költségek évi átlagai szerint számíttatik ki.

16. §. A termés évi átlaga a becselőjárás, illetőleg osztályozási vidék nagyobb részén szokásos gazdálkodási rendszer alapján, szőlőknél az utolsó 15, egyéb mivelési ágaknál pedig az utolsó tíz év eredményéből számíttatik ki.

17. §. A becsülésnél a termények árát az utolsó hat év alatt fennállott árak átlaga veendő.

Oly terményeknél, melyek eladása végett vásárra vitetnek, az illető piaci, más terményeknél a helybeli és pedig a bornál a szüreti árak, vétetnek alapul.

18. §. A megállapított ár a piactól egy mérföldön belül fekvő községekre nézve minden levonás nélkül, az egy mérföldön túl fekvőkre nézve pedig a vitelbér levonásával alkalmaztatik.

A vitelbérlevonás a vasutak, hajózható folyók és csatornák közelében fekvő községekre nézve a közlekedési vállalatok részére megállapított árszabás szerint eszközölendő.

Oly vidékeken, hol az 1876. évig ily közlekedési eszközök létesítése biztosan várható, a vitelbér levonása szintén ezen közlekedési vállalatok részére megállapított árszabás szerint történik.

19. §. A gazdálkodási költségek kiszámításánál a közönséges gazdálkodáshoz megkívántató munka és anyag értékének átlaga vétetik alapul.

Ezen átlag a jelen törvény hatálya léptét megelőző 6 év középárából számíttatik ki.

A munkaár átlagának kiszámításánál azonban a kivételes körülmények, például vasuti, vagy más építkezések által ideiglen eloldóztatott áremelkedések számításba nem vétetnek.

Oly földterületeknél, melyeknek jelen termő képességükben fenntartása folytonosan különös költségeket igényel, minők például a csatornák, utak, zsilipek stb. fenntartási költségei, e költségek is a rendes gazdasági költségekhez számíttandók.

20. §. Mihelyt a tiszta jövedelmi fokozatok az egész államterületre nézve megállapítottak minden egyes földrészlet a mintátrekkel összehasonlítván, azon minőségi osztályba soroztatik, a melyre nézve felállított mintatérrel leginkább megegyez.

Az egyes földrészletek tiszta jövedelmé térfogatuk szerint a tiszta jövedelmi fokozat megfelelő tétele alapján számíttatik ki.

IV. Fejezet. Végrehajtási eljárás.

45. §. A földadó-katasteri munkálatok a tényleges állapotnak megfelelőleg kiigazítandók.

E célból minden földrészletnél a tulajdonos, a mivelségi ág, és a térfogat a jelen állapot szerint teendő ki.

46. §. Tulajdonosul a tetleges birtokos jegyzendő be.

47. §. A mivelségi ág az utolsó három év alatt folytatott gazdálkodási rendszer alapján határozandó meg.

A fentírtott kiigazítások eszközzése végett, a pénzügyigazgatóság a jelenlegi katasteri munkálatokat kerülete minden községében négy héten át közszemlére kitétetni s egyuttal a községben helyi szokások szerint közötteendő hirdetményben a földbirtokosokat felszólítja, hogy a tetleges állapotot, a mennyiben az a földadó munkálatokban foglalt beiktatásoktól eltér, a kellő adatokkal támogatva a községi előjárásnál jelentsek be.

E bejelentések az illető pénzügyi közegek által megvizsgálandók és ellenőrizendők.

(Folyt. köv.)

Csengery Antal

beszéde a képviselőház február 25-diki ülésén.

(Folytatás.)

Említtetik az is, hogy a népoktatási törvény szerint az iskolák kisajátítása lehetetlenül van téve. Nézetem szerint ez sem a népoktatási törvénynek feladata, hanem a kisajátítási törvény illető §-a módosítandó, hogy az ily esetekben erre is terjesztessék ki a kisajátítás. Mondattott, hogy az 5% adó nem elegendő, Kétségtelen, ha ezen 5% adót úgy tekintjük, mint egyedüli forrást, a melyből kell földözni a községeknek a közoktatást, de én már fennebb említettem, hogy a községeknek szintoly kötelezettségök a közoktatásról gondoskodni, a minthogy a nagyobb községek, különösen a királyi városok meg is felelnek ezen feladatuknak, és rendszeren épen úgy föl van véve a népnevelési szükséglet, a mint föl van véve minden más közigazgatási szükséglet évi költségvetésünkben. Miért birjanak ellenkező kiváltsággal a kisebb községek? A megye feladata, a községeket arra szorítani, hogy mindegyik költségvetésében gondoskodjék a közoktatás szükségletéről és a hol ez nem elegendő, ott állna elő annak szüksége, hogy az 5%-os adó kivetessék. Én megengedem, hogy az nem elegendő, de kérem, hány helyen történt meg annak kivetése? még ezzel sem történt meg a kísérlet. (Tetszés.)

Említtetett a tanítók fizetésének csekély volta és ez kétségtelenül áll. Nincs más alternatíva, mint vagy leszállítani azon követelést, a melyet a népoktatítók képzettsége iránt formálunk, vagy jobban díjazni őket, mint eddig díjaztattak. Azonban azt hiszem, hogy e részben még igen soknak kell történni, míg azon 300 frt minimum is eléretik, melyet a törvény megszabott, és az illető organumoknak oia kellene működniök, hogy legalább ezen minimum éressék el, mely tekintve más államok, különösen Olaszország némely kisebb községének kiadásait, nem áll alantabban, mint néhány más országban, bár részemről nem tartom a mi viszonyaink közt kielégítőnek. Míg az általános átlag nem

éri el a 300 frtot, addig ezt kellene mindenekelőtt sürgetni. (Élénk helyeslés.)

Említtetett itt még egy eszme, nevezetesen az, hogy a községi iskolákban nőtanítókat is alkalmazunk. Részemről azt hiszem, hogy ez eszme nem érdemelte meg azon szemrehányást, melyet Schwarz Gyula képviselő ur ezért a t. közoktatásügyi minister urnak tett. Ezen eszme igen termékeny. (Élénk helyeslés.) Nem csak Norvégia példája mutatja ezt, hanem Anglia-é, Olaszország-é és legnagyobb mértékben Amerika példája. (Élénk tetszés.) Múltotásanak megnézni mindazon munkákat, melyek az amerikai közoktatásról értekeznek, általában azt jegyzik meg, hogy a gyermekekkel a nőtanítók sokkal jobban tudnak bánni, mint férfitanítók (Schwarz Gyula közbeszól: A leányiskolákban!) Amerikában nem csak a leány- de a fiúgyermeknek legnagyobb része is nőtanítók által taníttatik. (Igaz! Ugy van!) És épen az a tapasztalat, hogy a gyermekek ezekhez jobban simulnak, és a fegyelem fenntartása sem oly nehéz azon finiskolákban, a melyekben nőtanítók tanítanak, mint ott, hol férfitanítók vannak. Fölkiáltások: (Ugy van!)

Körmeny t. képviselő ur egész seregét idézte a népoktatási törvény azon rendelkezéseinek, a melyekben a végrehajtás a lehetőségtől van feltételezve. Ő tehát olyan törvényt akarna, mely a lehetlent is megparancsolja. (Élénk derűtség.) Nem hiszem, hogy egy olyan végrehajtásban nagyobb lenne a siker, mint egy oly törvény mellett, mely csak a lehetőséget rendeli el. (Élénk derűtség.)

(Folyt. köv.)

BELFÖLD.

K.-Vásárhely, március 2. 1873.

Múlt hó 15-én városunkban volt honvéd tábornok Gráf és Cserhalmi miniszteri-tanácsos a honvédséget megvizsgálni s örvendetesen értesültünk róla, hogy mind a gyalogságnál, mind a huszárságnál a legpotosabb ügykezelésre találta, a legszebb rendet észlelők s meglegedve távozhattak el a megtartott szemle és vizsgálat után további körutjára mindkettő. Ez nem is lehetett másként ott, hol oly jeles őrnagy van s vezeti az ügyet, mint Tuzson, s a huszároknak oly jeles tisztje mint Kinizsi. Azonban nem ez az indok minél fogva e sorokat írom, mert ezt különben is országvilág jól tudja; hanem a tábornok és miniszteritanácsos itt léte alatt, megállapodás jött létre, s oly szellemű jelentés tétetik a honvédelmi miniszteriumhoz, hogy a huszárok is takarékosági szempontból költségessenek át mostani szállításukról a gyalogsággal egy kaszárnyába. A gyalogsági laktanya az ugynevezett volt katona nevelő intézet épülete a városnak bázakkal sűrűn beépített keleti részén. Ezen épület a legsűrűbben járt utcá sorban van építve s a keleti szárnya előtt egy nagyon szűk kert az utcá felé, mely egyszerűen országos közlekedési út Ojtoz-felé. Gondolkodási szempontból az imposáns szép épület keleti vége eleibe, ezen szűk kis kertben céloztatik építtetni a lovas-ság számára a szükséges istálló, hogy ott helyettesenek el a lovasok is ezen épületben.

A lovaság most a város egyik legegészségesebb részén nyugoton az ugynevezett őrnagy lakban van békéltetve, melynek célja, és a szükségnek megfelelő átmozgatására városunk előjárósága annak idejében igen sok áldozatot tett, míg a szükségletnek megfelelő helyzetre hozott, s nagy kertjében a lovagló hely is kiállíthatott, részint a város- részint az állam költségére. Miután e kinstári épületek már mind véglegesen átvették a közös hadseregtől s rendeltetésük célja szerint a miniszteriumok közt kiosztottak. E most említett őrnagy lak, mint a tanügy alapjára adatott hely és épület, a kultuszminiszteriumban avatott be, ha nem csalódom 7000 forint becs-árban, és eladandó a tan-alap javára. Ezen épület kényelmes, emeletes, nagy udvara, kertje s a lovarda kertjébe bérendezve, a legcélszerűbb hely, lovas laktanyának, mivel a város szélén fekszik s kellő istállókkal lehet ellátni a már meglévők tovább építésével, s egyszerűen olyan utcában fekszik, melyen nem nagy a jövő-menő szekerek forgalma. És mégis azon állam-gazdasági takarékosági szempontból, hogy a hadügy-miniszternek ne kellessék két épületet fenntartani, s ne kellessék a becsárt érte a kultusz-miniszteriumnak kifizetni, célbavételtek a lovaságnak átköltöztetése honvéd laktanyába, azért mert, ide az istállók kell beépíteni s azután egy épületről kell gondoskodni és fenntartani.

Felfogásom szerint ez téves eljárás és több indok hozható fel ellene: elsőbbsen is téves egészségi szempontból, mert egy 16-istálló negyven lóra vagy még többre oly szűk helyre szorítva, mint ez, hová céloztatik, rendkívül veszélyes lehet az egészségre nézve, nem csak a honvédséggel szemben, de a sűrűn benépesített ezen városrész lakosságára nézve; másodszor téves szépítészeti szempontból, hogy egy oly szép épület elé, mint a minő ez istálló, építtessék épen utcá sorra, olyan utcára, mely városunkban a legsűrűbben van ellepre jövő-menő szekerekkel és néppel; harmadszor téves a biztonság szempontjából is, mert ezen rész a legsűrűbben van beépítve faházakkal: egy könnyen megtörténhető tüzeset által áldozat lehet az államnak

ezen szép emeletes épülete, sőt a szűk helyiség és szűk utca miatt még a lovak is könnyen megsemmisülhetnek; negyedszer téves a szűk utcánál fogva kereskedelmi szempontból is. Tudjuk jól, hogy a huszárságnak, míg gyakorlatra is kimegyen, fel kell állnia rendbe a laktanyában, hol erre hely van, vagy a laktanya előtt; itt a laktanyában erre hely nincs, tehát kénytelen a legkonkurrenciálisabb utat elállani; míg felállnak, míg az altisztek rendezik, míg a tiszt urak előjönnek, míg szemlét tartanak felette, addig egy- mint más felől temérdekre nevelszik a várakozó szekerek száma. Lesz-e joga e huszár-parancsnoknak az országos közlekedési utat elfoglalni a közforgalom nagy károsítására?

Még számtalan indokokat hozhatnák fel, melyek e téves felfogást tanúsítja a laktanya átváltoztatására nézve, azonban azt hiszem, ebből is átláthatna minden szakértő, hogy sokkal üdvösebb és célszerűbb lenne a hadügyminiszternek a kultustól a becsárban átvenni a mostani lovas laktanyát azon a szükséges istálló építkezést eszközölni, ha szintén valamivel többé kerülne is, mint ezen átszállítás. Így takarékoskodni mely az egészségségnek ekkora károsításával járpár ezer forint különbséget, hogy száznak legyen belőle kényelmi, kereskedelmi vagy a városnak szépségét károsítása, az állam méltóságával, sőt a tiszta ratitóval is merőben ellenkezik. Mi nem kételkedünk Cserhalmi miniszteritanácsos ur tiszt felfogásában, s hajlandók vagyunk hinni, hogy katonai s más polgári szakférfiakból álló bizottság s tervnek ellene mondva, a meglévő status quo fenntartását hozza ajánlatba.

Azért nagyon óhajtánók, hogy e felszólalás a maga idejében felhathatna s meghallgattatnék az illetékes felsőbb körökben, mint városunk képviselő-testületénél, mely első sorban van hivatra e célba vett áthelyezést városunk érdeke szempontjából lehetőleg meggátolni. A mire tisztelettel fel is hívom városi képviselőtünk becses figyelmét.

Székely János.

Magyar színészet.

(N. — r.) Pénteken március 7-én Scribe „Egy pohár víz” című kitűnő udvari vígjátéka került színre. Az előadás a mű becsének jóformán megfelelt, természetes következményeül annak, hogy benne a főszerepeket csaknem kivétel nélkül a legjobb erők töltötték be. Ritkán lehet annyi erőlt, gondosságot, egyéni kifejezést, határozottságot, egy szóval készültiséget látni, mint a mennyit főképen az est hősnői: Némethy Irma és Boér Emma tanúsítottak. Az előbbi Marlborough hercegnőt játszta; játékában finom vonásokkal volt rajzolva a nagyravagyás, hüzság, gög, metsző gúny, behizelgés, a szenvedélyes, de titkolt szerelem, rivalitás, — szóval az a gazdag tartalmu jellem, melyet Scribe Marlborough hercegnőben fest. Boér Emma is meglepőleg egyénitett: az ingatag Anna királynőt, kiből mindig kirá a közvetlen nőiség, nagy tetszés közt játszta. Eicher Anna correct játékával egészen megfelelt Abigailnak. A Kovács Gyula (Boingbroke) játéka is művészi magaslato állott. Krasznai töle kitelhető leg adta Mashamet; rendes hajlama azonban a sugólyukhoz vonzódní, most is mutatkozott.

Vasárnap, márc. 9. Szigligetinek erőltetett menetű vígjátékát, „Pünkösdi királyné”-t adták. Boér Emma jó felfogással játszta a mellőzött, egyszerű, természetes, daczos, életrevaló Violát. Körösné gondos Éva volt. Szilágyi (Kelendi) mint rendszeren, élénken s biztosan játszott. Szentgyörgyi (Óhát) ezuttal kedvetlennek mutatkozott. Szilágyiné (Laura) Dékány Róza (Róza) Philippovitsné (Clementina) jól játszott. Krasznai (Zománczi) is betöltte szerepét. Kendi nem tudott elég leleményes Rector lenni; pedig szegény boldogult Körösné meanyit gyönyörködtünk e szerepben. Nagy Imre (Pesti lovász) rövid szerepében egyszerűen, s teljesen működött. Szinpadunk e tagját még nem igen láttuk ugyan jelentékenyebb szerepben; de valahányszor részt vett egy-egy előadásban nem kerülte ki figyelmünket iskolázottsága. Nem ártana egy némely nagyobbacska szerepben is felléptetni, hogy a figyelmet, melyet költött, igazolva láthassuk.

Közönség mind két előadásban meglehető szám mal volt jelen.

NAPI HÍREK.

Kolozsvár, márt. 10. 1873.

— A berlini képviselőház nagy szótöbbséggel mondta ki a hirlapadó megszüntetését, noha mind a belügyér, mind a pénzügyér ellenesték.

— A tudományos akadémia ma d. u. 5 órákor tartandó ülésében Szilágyi Sándor, Bethlen Gábor államszövetségei-iről Frankl Vilmos pedig Berger Ilés m. kir. historiographusról értekeztek. Az ülés többi tárgyát a folyó ügyek képezik.

— Gegenbauer József urnál tegnap délelőtt számos vendég jelenlétében érdekes hangverseny volt. — Énekelték Rigólettó Sebestyén Mihályné önsza és dr. Vályi Gábor és Puritaniból Vályi és Marcell. — Schubert Grande Marche-ját 8 kézre br. Bornemisza Albertné és leánya, Boér Bertha és Hösler Mari, Schubert Marche hőroque-t szintén 8 kézre Gyarmathi Laura, Hösler Mari, Fehér Róza, s Mosel Jolánka k. a. Chopin Polonaise-t Sigmund Eliz k. a. La Favoreta-ból „Fantaisie

de Concert” Ruzickáné önsza; úgy halljuk a jövő vasárnap ujából lesz ily érdekes mulatság.

— Konstantinápolyban Thalí pasha tűzér főnök elnökele alatt egy-bizottság tervet készít a Bosporusnak torpedókkal való védelmére.

— A kolozsvári műkedvelő szövetség tegnap d. u. 3 órákor próbaelőadást rendezett a még e hó folytatn előadandó „Egyetlen leány” és „Üldözött ártatlanság” című vígjátékokból. A jótékony cél érdekében közreműködő hölgyek és urak sok buzgalmat fejtettek ki az előadás folyamában.

— Az árvaházra történt adakozások lapunk egyik legközelebbi számában foglalt, 39-ik közleményében b. Kemény Miklósné önsza neve helyett hibásan Húsár Miklósné szedetett Kérjük e hiba kijavítását.

— A pénzügyorség figyelmét fölhívjuk, hogy helybeli dohánytözsdeinkben ismét nem lehet több szivarfajta kapni. Az állam, a monopolium fenntartásával, magára vállalta a kötelességet, hogy telhetőleg ki is elégítse a dohányzók igényeit s ily boszantó mulasztások épen nem emelik az egyed-áruság amogy sem valami nagy népszerűségét.

— A sétatársaság közgyűlése tegnap délelőtt 10 órákor tartott meg a városához nagy termében 17 részvényes tag jelenlétében. Elnök Tauffer Ferenc a megjelent tagokat üdvözlőlvén, s a gyűlést megnyitottnak nyilvánítván, jegyző Möriz István felolvasa a választmányának jelentését 1872-ik évi működéséről, mely szerint az 1871-ik évről áthozott pénztár maradványával a bevétel az egyélti pénztárban 1872-ben 3272 frt 1 krt tett. Ezen kedvező bevétellel szemben aránylag csekély, az az: 1863 frt 76 kr. kiadási összeg áll, melynek legnagyobb részét a körforgó beszerzése képezi. Az egy-let gondozásáról bizott sétatári pénztár bevétele 1898 frt. 64 krra rug, mely összeghez a májálások 803 frt. 7 krral, a csemeték elárusítása 483 frt. 65 krral járultak. A kiadások 1321 frt. 16 krra mentek, porondozás és ütsioalásra 174 frt. 40 kr, padokra 249 frt. személyzetre 312 frt. napszámokra 263 frt. 15 kr. magok, csemeték, és növényekért 171 frt. 21 kr. adatván ki. — A közgyűlés a választmányának s eddigi kezelő Dr. Haller Károlynak sikeres működéséért jegyzőkönyvileg köszönetet szavaz, s felbatalmazza a választmányt, hogy a sétatérben levő hasznóbéri tárgyakat árverezésen kívül is hosszabb időre, ha az egyletre nézve a kiadás előnyösnek mutatkozik, adja ki. A részvények kisorsolása kerülén elő, a 36, 43, 75, 83, 84, 90. számú részvények, az az a Biásini Domokos, Dávid József, Schütz János, ifj. Bodor Pál, ifj. gr. Bethlen János, br. Bánffy Albert s b. Bánffy Kálmán részvényeinek számai húztattak ki. A számadás vizsgáló bizottságba: Wagner Frigyes, Haller Rezső, s Tauffer János, a jegyzőkönyv hitelesítésére Tóth Zsigmond s Bogdán István nevezettek ki. — Elnökök: Tauffer Ferenc, alelnökök dr. Haller Károly, pénztárnokká: dr. Hintz György s jegyzővé: Möriz István, választmányi tagokká: a kilépett Pál Sándor, Gámán Zsigmond, Dr. Fischer Lajos ujából, s az alelnökké választatott volt választmányi tag dr. Haller helyébe Tauffer János választattak meg.

— A „Victoria” biztosítói társaság hivatalnokai egyik hivatali társukat akarván megtisztelni, önmagukat tisztelték meg. Csermák János, az igazgatósági tüz-ostály főnöke, ugyanis e hó 8-ikán töltvén 25-ik évét a biztosítás terén való működésének: társai kedélyes társasulatsággal s mondhatjuk valódi fényvel ülték meg a becsület és hiv munka e szép ünnepélyét. A Pannonia emeleti éttermeiben szombat est mintegy 60-ra menő társaság gyűlt össze. Ott leheté látni a társulat alelnökét — az elnök nem volt a városban, a vezérigazgatót pedig betegsége tartá távol — az igazgatókat, a választmány, majdnem az összes belső és külső tisztviselőket s lapunk szerkesztőjét, —sőt az intézet távol vidéki hivatalnokai is résztvettek küldeményeikkel, üdvözlőkkel az ünnepélyben. A szép társaság hangos éljennel fogadta a küldöttségileg meghívott ünnepeltet, kit Jankó Vincez, az ünnepély rendező bizottság elnöke, meleg szavakkal fogadott. Következett a kedélyes lakoma. Első Frics Albert egyik igazgató emelt poharat s emelkedett beszéddel üdvözlőlvén a megtiszteltet, átnyújtá neki tisztársainak szép ajándékát: egy csinos mivű ezüst serleget, melynek ezüst tálcáján szép kis halom arany sárgállott. Csermák mélyen meghatva válaszolt, megköszönve pályatársai szeretetét, előjárói jóakarátát. S evel megindult a pohárköszöntések mondhatni végetlen sora. Dr. Mál István Simon Elekért, ez a tisztviselőért, Mádi János Galgóczi Károlyért, Szász Béla a „Victoriáért” dr. Groisz Gusztáv Szász Gyuláért, mások másokért jelen és távollevőkért, Czákó I. Csermák nejeért stb. stb. emelék poharaikat. Érdekes mozzanat volt még, midőn Harai Sándor, egyik fiatal tisztviselő, átnyújtá az ünnepeltnek a díszesen kiállított emlékműnyit, melyet a hivatal-társak aláírásai ékítettek. Maga az intézet egy részvényével tisztelte meg Csermákat, ki az elismerés és ragaszkodás e szép tanuágait nyervén emelkedett öntudattal távozhatott ez ünnepélyről s nyugodtan tekinthet vissza pályájára, mely számára e valóban szép gyümölcsöt: a tiszteletet termé. Éljen s munkálkodjék még soká!

— (Necrolog.) Hutter József, Kolozsvár városi esküdt polgár, f. é. márcz. 7-én d. u. 1/2 1 órákor, életének 83-ik évében öröklétre szenderült. Nyugodjék békében.

— A Trenesinvárbán J. Mózes testvérek mindennap délután 4 órákor gymnasticai előadást tartanak. A Széchenyi téren pedig egy panoráma van felállítva. A látványosságot szerető közönségnek ajánljuk figyelmébe. —

— Lexingtonban (Virginia államban) febr. elején halt meg a híres amerikai hydrograph. Maury kapitány. Az egyesült államok tudósi közül egy sem emelkedett oly nagy hírnévre, mint ő, s a „tenger physikai földirata” című munkája az emberi kutatás legjobb vívmányai közé tartozik. Élte utolsó évében a Lexingtoni kolegium tanára volt.

— Londoni hírek szerint a Cap városban kiállított 288 karam sulyu gyémántot elküldik a bécsi világtárlatra.

Felelős szerkesztő: Szász Béla.

Hivatalos.

769—1873. (118) (1—3)

Árlejtési hirdetmény.

A nagymélt. m. kir. közmunka- és közlekedési minisztérium 1872-ik évi december 18. ról 13.628 szám alatt kibocsátott reudelete nyomán a gyergyó-tölgyesi vesztegintézetnél marhaelkülönítés céljából végrehajtandó építkezéseknek vállalat útján leendő biztosítására **jelen évi márczius 31-én d. e. 9 óráig kezdve, a tölgyesi vesztegintézet igazgatóságának hivatali helyiségében nyilvános árlejtés fog tartatni.**

Ezen árlejtés tárgyát következő építési munkák képezik:

1. Két 18° hosszúságú fészter, bekerített marha-alkokkal, együtt **2224 ft 54 kr.**
2. Két őrház, belső felszereléssel **1419 ft 98 kr.**
3. Egy istálló, 4 darab marhára, két osztályval **607 ft 87 kr.**

Tehát az egész építési

összeg **4252 ft 39 kr.**

Mindhárom tételszám alattiaknak építési anyaga, pár köbölnyi s áraz kőfal kivételével, fenyőfából áll.

Főnn elősorolt munkálatok együttesen fognak a legjutányosabb és megbízható vállalkozónak azonnal a helyszínen átadatni. Vállalkozni kívánók a kiállítási ár 5%-át bánatpénzzel az árlejtő-bizottság kezébe letenni tartoznak; a ki pedig vállalkozónak marad, bánatpénzt a vállalat ár 7%-ra kell hogy kiegészítse.

Szabályszerűen készített s a megfelelő bánatpénzzel terhelt írásbeli zárt ajánlatok is benyújthatók; a szóbeli árlejtés megkezdése előtt, **alólikt mérnöki hivatalhoz**, hol a kitűzött határidőig az építési terv, egység-ár és összesített költség számítások, valamint az árlejtési és részletes építési feltételek megtekinthetők.

Sz. Udvarhelyt, 1873. márczius 3. án.

A m. kir. mérnöki hivatal.

Sz. 232. 1873. (114) (3—3)

Dullói

Pályázati hirdetmény.

Nemes Udvarhelyszék udvarhelyi-járásban rendszeresített hat körjegyzőségre, ezennel pályázat nyitattik.

I. Zetelaka nagy községe 400 forint évi fizetés, természetben kiszolgáltatandó szállás, és a levélhordói tartás.

II. Oroszhegy nagy községe 400 forint évi fizetés, természetben kiszolgáltatandó szállás, és levélhordói tartás.

III. Sz. Király, Tibod, Sz. Tamás, Ülke, Fancsal, Szombatfalva községekből álló csoportban 400 forint évi fizetés, levélhordói tartás és 20 forint lakbér.

IV. Kadicsfalva, Bethlenfalva, Márfalva, Fenyéd, Küküllő-Keményfalva községekből álló csoportban, 400 forint évi fizetés, levélhordói tartás, 20 forint szállás pénz.

V. Lengyelfalva, Sükő, Farczád, Hodgya, Bikfalva, Felső-boldogasszonyfalva, Ocsfalva községekből álló csoportban 400 forint évi fizetés, levélhordói tartás, és 30 forint szálláspénz.

VI. Bita, Bögöz, Agyagfalva, Mátfalva, Muzsna községekből álló csoportban 400 forint évi fizetés, levélhordói tartás, és 30 forint szálláspénz.

Felhívtnak pályázni kívánók saját kezűleg irt folyamodványukat a törvényszabta kelleken kívül nems. Udvarhelyszéke e végre küldött szakbizottságának a jegyzői kivatalra képesítő bizonyítvánnyal felszerelve legtovább **foló évi mártius 25-ig** alólikt dultói hivatalhoz beadni.

Udvarhelyjárás dultói hivataltól.

Kadicsfalva 1873. február 23-án.

Török Gáspár, járási dultó.

(11) (1—1)

Kerestetik

3—4000 forint

10—12% kamat és első helyre juttatás mellett kolozsvári házra. Értekezhetni levél útján is csak is a „Kelet” kiadóhivatalánál.

(120) (1—3)

Kiadó szállás.

Belső-szenutezában, 4 számú házban, földszint 3 szoba, konyha, pincze, padlás s fűskamarával. Évi Szt.-György napjától kiadó. Értekezhetni a tulajdonossal folyó hó 15-ig Nemzeti-szálloda 36. sz. a. Iskola Aapítvány

(122)

Gyulafehérvári takarékpénztár.

A gyulafehérvári takarékpénztár t. cz. részvényesei, az 1873. **márczius 26-án délután 2 órakor** a takarékpénztár helyiségében tartandó **1-ső rendes közgyűlésre**

tisztelettel meghívtnak.

Közgyűlés tárgyai:

1. Választmányi jelentés a takarékpénztár 1873-ik évi működéséről.
2. Számvizsgáló bizottság jelentése az 1872-dik évről a szármadásról, és e fölötti határozat.
3. Az 1872-ik évre az osztalék megállítása.
4. Az alapszabályok 61 §-a értelmében 6 nagyválasztmányi tag választása
5. Két igazgató-tag választása.
6. 1873-ik évre számvizsgáló bizottság választása.

Azon t. cz. részvényes urak, kik a közgyűlésben résztvenni kívánnak sziveskedjenek a pénztárnál, részvényeiket a gyűlést megelőzőleg legalább három nappal tértvény és igazolójegy kiszolgáltatása mellett letenni.

Gyula-Fehérvárt, 1873. mártius 5.

A fehérvári takarékpénztár igazgatósága.

(32)

Valódi PÁRISI és STUTTGARTI harmoniumok

(8—3)

Kis szárnyzongorák és PIANINOK, ZONGORÁK kieserülhetők és kibérelhetők.

Párisi Pianinok kaphatók

TRISKA FERENCZ

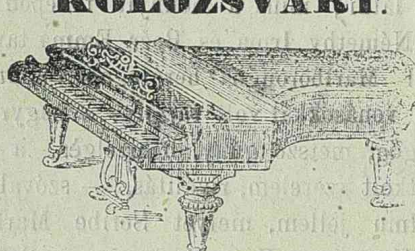
(a kolozsvári zene-conservatorium hangszerszállítója)

zongora- és hangszer-tárában

KOLOZSVÁRT.

ZONGORA

javitási műhely.

Mindenféle **HEGEDŰK** és **citerák**, sat. sat. **húrok** és egyéb hangszerezések.

Kívánatra részletes árjegyzékkel is szolgál.

(121)

A malom-utczába

Egy emeletes ház, hol 12 szoba, 2 konyha, pincze és kamara találhatók, mely **gyár**, vagy **vendéglőnek** igen alkalmas, jó **feltételekkel** melettelladó. Mirel bővebb értesítést ad belkölczép-utczában 18. sz. a.

Szenkovich Márton.

(1—3)

Galéne-befecskendezés.

Gyógyít fájdalom nélkül 3 nap alatt minden hűgyeső-kifolyást, ugy most keletkezett, valamint kifejeletet és egészen idültet. (15—52)

Központi forrártár az osztrák-magyar birodalom számára:

Maager Vilmos, Bécs.

Báckerstrasse 12. sz.

1 üveg ára használati utasítással: 3 frt 70 kr.

Pesten: **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerészénél.

Stein Jánosnál Kolozsvárt megjelent s általa minden magyarhoni könyvtárúsnál megszerezhető:

Jertek, buzgó ürvendezéssel Énekeljünk dicsőre zenét, Magasztaljuk egy szívvel lélekkel A seregek Urát, Istenét!

Új imakönyv

minden keresztény vallás-felekezet számára.

Értesímet szent dalomban Atyám, néked szenteltem. Életemben, halálomban Áldva kérlek, légy velem!

STEIN JÁNOS

erdélyi muzeum-egyleti könyvtárúsnál megjelent, s nála, valamint minden magyarországi könyvtárúsnál **kapható:**

Elmét, szívet Istenhez emelő reggeli és esti fohászok.

Witschel után. Fordította **P. SZAKÁCSI VITUS** turti katolikus pap.

Második ujjonnan átnézett kiadás.

Diszes vászon kötésben 2 frt. Bőrbő kötve aranyemetszettel 2 frt 80 kr.

Diszkiadás, velinppapírosan francia bőrbő kötve aranyemetszettel és kapocscsal 4 frt.

Ajánlani vagy dicsérni Witschel e jeles művét, ugy hiszem, felesleges. A kedves s folyékony költő irály, párosulva tiszta lelke magasztos s szent érzelmeivel a keresztényi szeretet, mely végig ömlik rajta, eléggé ajánlják azt.— Alap eszmék: „Isten a szeretet.” „A szeretet felebb áll a hitnél.” „Szereket nélkül a hit, egy üdvönlküli hit.” sat.—

És P. Szakácsi Vitusbán, e lángelkű s hőkeblű férfinban, kinek keresztényi szeretete felebarátai iránt, végnélküli jósága, még mai napig is hűvei között eléggé ismeretes, e jánbórl lelkiatyában, Witschel művének legjobb fordítóját lelő, mert ő a szerzővel együtt érezet, mint maga is előszavában említi, ha ő felfelfogott, ő

Diszes vászon kötésben 2 frt. Bőrbő kötve aranyemetszettel 2 frt 80 kr.

Diszkiadás, velinppapírosan francia bőrbő kötve aranyemetszettel és kapocscsal 4 frt.

Ajánlani vagy dicsérni Witschel e jeles művét, ugy hiszem, felesleges. A kedves s folyékony költő irály, párosulva tiszta lelke magasztos s szent érzelmeivel a keresztényi szeretet, mely végig ömlik rajta, eléggé ajánlják azt.— Alap eszmék: „Isten a szeretet.” „A szeretet felebb áll a hitnél.” „Szereket nélkül a hit, egy üdvönlküli hit.” sat.—

És P. Szakácsi Vitusbán, e lángelkű s hőkeblű férfinban, kinek keresztényi szeretete felebarátai iránt, végnélküli jósága, még mai napig is hűvei között eléggé ismeretes, e jánbórl lelkiatyában, Witschel művének legjobb fordítóját lelő, mert ő a szerzővel együtt érezet, mint maga is előszavában említi, ha ő felfelfogott, ő

(1—3)

csérve s magasztalva a szentek feletti lényt, kit a szeráfok hárfájuk ezüst húrjaival zengenek, ő is utána lebegett: ha az emberek közé lecsapott, ő is vele. Mily győnyörű, felséges szavakat mond fordít! előszavának végén, méltókat, hogy érezbe véstessenek, így megörökítendők ez igé et az utókor számára. „Mit lobbantjuk egymás szemére, — ugymond — a vallási viharral letűnt évek gyűlöletes avas előzményeit, melyeket a kiderült kornak bővebbre szalasztásával pel kellene fedez abott tünk.— Ha javalljuk másnak a türelmet, ne legyünk magunk türelmetlenek. Nem derék dolog a szeretet poharát elkészünni, s annak édes c-epjeit szemre-bányásokkal megkeseríteni.— Szóval: ha könyörgünk, ne agyarkodjunk; mikor imád köznek, ne szívódjunk: mert akár a templom, akár a szív oltárára szánt áldozat illatja, ha az a harag, s gyűlölség tűzével gyújtatik meg, soha nem hat fel a seregek Urához, Istenéhez.”

A mű kiállítását illetőleg, a kiadók a boldogult fordítónak irodalmi emlékszobrát akarták ez út kiadás által fölláttatni, s hogy azt ama szép névhez méltóvá tegyék, nem kíméltek semmi anyagi áldozatot.

Néhai VADAS JOZSEF,
kolozsvári első pap és nyugalm. esperes

Egyházi beszédei.

Kiadták: Nagy Péter erdélyi ev. ref. püspök, Szász Gerő ev. ref. első pap és esperes és Szász Domokos ev. ref. második pap.

Első füzet. Nagy 8-rét. Ára 1 frt 20 kr.

„Hasznos munkát cselekedtünk, írják a kiadók, „mert a mult évben elhalt, néhai hivatalárunk egy oly iskolának volt híve és egyik érdemes képviselője, ki nem az üres szódagályban, semmit mondó frázisokban szeretett pompázni: hanem főnek és mindenk felett valónak tartotta az egyszerűséget, a valószágot, a bibliai közvetlenséget és azt a melegséget, mely őszinte hitből és mély meggyőződésből származott, s mely nélkül az erkölcsi, vallásos életben eredményeket felmutatni, teljes lehetetlenség.”

„Es a mit ő vallott egész pályájának nem mindég virágos folyamában, mi ennek megvalósulását őszintén hájtjuk ilyenmü egyházi irodalmunkban; és éppen ezért láttuk jónak, kiadni e beszédek:— ebben keressék az iródot olvasó közönség, paptársaink és a kritika.”

Fontos!

A **községi közigazgatás, vagyonkezelés és számadások kézikönyve.**

Tekintettel a jegyzői szigorlatokra.

Irta **TILL ANTAL.**

II. Kiadás.

Kapható: Stein János erdélyi Muzeum-egyleti könyvkereskedésében Kolozsvárt.

Fontos!

Köz- és körjegyzők részére!

Minisztérium által ajánlott könyv.

R o v á s.

I. Csernátón.

Irta Berzenczey László.

Tartalom:

I. Csernátóni Benkő Póli — II. Csernátóni Cseh Imre. — III. Csernátóni (Cseh) Lajos. IV. Irányi Dániel képviselő urnak. — V. Miért nem ír Kossuth?

Ára 50 krajczár.

NYILT JELENTÉS

Maros-Vásárhely szabad királyi város polgármestere,

Borosnyai Pál urhoz.

Irta **Berzenczei László.**

Ára 30 kr.

Tantern a népiskolák számára.

Kiadja a kolozs-dobokamegyei tankerületi néptanítók egylete. Ára 25 kr.

Telekkönyvi oktató.

Irta **ÜRMÖSI BOLDIZSÁR FERENCZ,**

erdélyi m. kir. telekkönyvi igazgató.

MÁSODIK JAVITOTT KIADÁS.

Ára 80 kr.

K Ö Z H Á S Z N U

Erdélyi Képes Naptár

1873-dik közönséges évre.

Különös tekintettel a vásárok hibátlan kiadására. Sok képpel, tanulságos és mulattató olvasmányokkal.

Ára **26 kr.**

Irodai fali naptár 1873. évre.

Rom. katolikus és protestáns, görög-orosz és izraelita naptárral, bélyegilleték táblákkal, s a királyhágón inneni rész törvényszékei táblázatos kimutatásával.

Különös tekintettel hivatali használatra.